

OMGEVINGSBERAAD Waddengebied

Ruiterskwartier 121-A
8911 BS Leeuwarden
T: 058 233 90 10
www.omgevingsberaadwaddengebied.nl

Aan: de formateur, de heer Jetten
In afschrift aan: fractievoorzitters van de Tweede Kamer

Leeuwarden, 6 februari 2026

20260206-1

Betreft: Eerste reactie van het Omgevingsberaad op het coalitieakkoord
Bijlagen: geen

Geachte heer Jetten,

Als voorzitter van het Omgevingsberaad Waddengebied richt ik mij namens mijn leden graag tot u. Wij hebben met veel interesse het Coalitieakkoord 2026-2030 “Aan de Slag” gelezen en met elkaar besproken. Hieronder schetsen wij een eerste reactie die hoopvol naar de toekomst is! We benoemen vervolgens de urgentie en zorgen die bij ons leven.

Het Omgevingsberaad is ingesteld door het Rijk als formeel adviesorgaan. Het Omgevingsberaad bestaat uit vertegenwoordigers van visserij, landbouw, waddenzeehavens, recreatie en toerisme, natuur- en milieu en de wetenschap. Wij willen bijdragen aan doordachte en gedragen oplossingen ten dienste van duurzame bescherming en ontwikkeling van de natuur van het Werelderfgoed Waddenzee en een veilig, vitaal en veerkrachtig Waddengebied voor de bewoners, bezoekers en ondernemers. Wij zetten ons in voor een krachtige samenwerking in het trilaterale Waddengebied.

Samen aan de slag

Als het adviesorgaan van het kabinet zullen wij u gevraagd en ongevraagd blijven adviseren. Onze instellingen of achterbannen zitten in de haarvaten van het gebied en alhoewel wij allemaal een andere achtergrond hebben, is er een gemeenschappelijke opgave en dat is dat we ons op wereldschaal unieke intergetijdengebied door kunnen geven aan volgende generaties. Het Omgevingsberaad is in staat om de vraagstukken in het Waddengebied in samenhang te beschouwen en de belangenafwegingen te concretiseren. Zo verkrijgt u op korte termijn een concreet beeld van de keuzes die voor het Waddengebied gemaakt moeten worden en de implicaties die die keuzes hebben. Want integrale keuzes zijn nodig om de natuur te herstellen en te voorkomen dat het Waddengebied “op slot gaat”. Dus we nodigen u graag om samen met ons en onze netwerken naar oplossingen te zoeken.

Positief en hoopvol

Wij lezen in het coalitieakkoord een positief verhaal, de wil om aan de slag te gaan en de moed om grote keuzes te maken. We juichen toe dat de coalitie uitspreekt de samenwerking tussen regering en maatschappelijke organisaties, 'de polder' en medeoverheden in ere te willen herstellen, met respect voor elkaars verschillende rollen en verantwoordelijkheden. Het coalitieakkoord stelt de kennis en kunde van de mensen in de regio zelf centraal. "De Haagse muren doorbreken: samen met de regio werken met strategische agenda's om grote opgaven in een gebied integraal en gezamenlijk te realiseren". Dat is wat wij in het Waddengebied al samen doen. We voelen ons gesteund door deze uitspraak.

Urgentie en zorgen voor het Waddengebied

In het coalitieakkoord is veel aandacht voor versterking van de economische sectoren, waaronder landbouw, visserij en havens. Ook de aandacht voor kennis en wetenschap is zeer positief. Wij zijn hoopvol door de ambitie in het akkoord voor natuurherstel. Het Waddengebied wordt daarbij specifiek genoemd. De Staat van de Waddenzeenatuur en andere onderzoeken laten zien dat het ecosysteem van de Waddenzee op een groot aantal indicatoren onvoldoende scoort en verslechtert. Dit is zorgwekkend en urgent voor mens, plant en dier. Een robuust ecosysteem biedt niet alleen natuurlijke rijkdom, maar ook ecosysteemdiensten, die menselijk medegebruik mogelijk maken. Een gezond ecosysteem en daarmee gepaard gaande ecologische veerkracht zijn de dragers voor alle economische functies van het systeem

De concretisering van natuurmaatregelen moet nog volgen. Wat betekent 'realistisch maken'? In welke jaren moeten doelen zijn bereikt? Er zijn veel drukfactoren en de ruimteclaims op het gebied nemen alsmaar toe zoals die van defensie, kerncentrales, gaswinning op de Noordzee, de benodigde aanleg van energie-infrastructuur en dijkversterkingen. Vraagstukken rondom waterveiligheid, waterberging, zoetwaterbeschikbaarheid zijn zeer urgent in het Waddengebied en vragen om heldere keuzes vanuit nationaal perspectief. De zorgwekkende opgaven van het UNESCO Werelderfgoed vragen om een trilaterale aanpak met Duitsland en Denemarken met ambitie en daadkracht. Nederland wordt in mei de voorzitter van de trilaterale samenwerking voor de komende vier jaren. Leg de lat hoog.

We hebben geen tijd om langer stil te staan. De wereld om ons heen is veranderd. De toekomst vraagt om keuzes. Een keuze voor het één is vaak een keuze in het nadeel van iets anders. Maar, wij zien ook kansen. Keuzes maken vraagt om innoveren. Keuzes hebben implicaties en vragen om voldoende budget om te investeren in natuur, economie, waardevol toerisme en leefbaarheid. Het is daarom tijd voor een nieuwe toegeruste financiële faciliteit, met de werktitel "Kustfonds" als voortzetting van het binnenkort aflopende Waddenfonds. Zo kunnen Rijk, regio en maatschappelijke partijen de bestaande strategische Agenda voor het Waddengebied 2050 in het op te stellen Uitvoeringsprogramma 2027 – 2033 de benodigde impuls geven om samen die moedige keuzes te maken.

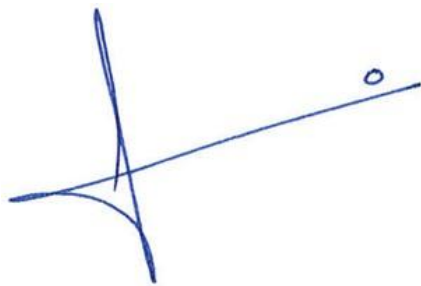
In de bijlage van het coalitieakkoord staan vele bedragen voor investeringen genoemd. Welke budgetten daadwerkelijk toebedeeld gaan worden aan het Waddengebied, is in deze fase nog niet uitgewerkt. Maar dit is voor ons wel de opgave. Op het terrein van veiligheid, natuur, energietransitie, landbouw, visserij, toerisme en bereikbaarheid en tal van andere thema's zijn resultaten te boeken, maar zal er ook geld nodig zijn om het gebied ecologisch en sociaaleconomisch verder te helpen. We hopen dat u daarbij nadrukkelijk beeld blijft houden bij de mensen die in het gebied wonen en daar hun toekomst willen behouden.

In het Bestuurlijk Overleg Waddengebied komen bestuurders van Rijk en regio op 26 maart aanstaande bijeen. Het Omgevingsberaad is daar ook vertegenwoordigd. Dat is een goede gelegenheid om met de nieuwe bewindspersonen de strategische opgaven van de toekomst van het Waddengebied te bespreken. Wij doen ook het aanbod aan alle Kamerleden om onze kennis en kunde te benutten. Een eerste kennismaking met Kamerleden uit het gebied heeft onlangs al plaatsgevonden.

U bent goed bekend met de Waddengovernance en het Omgevingsberaad. U heeft eerder deelgenomen aan het Bestuurlijk Overleg Waddengebied en heeft de kracht van deze regionale samenwerking ervaren. Wij nodigen u en de nieuwe kabinetsleden graag uit! Sta met ons boven op de dijk op, ga het Wad op en ervaar de kracht van de natuur.

Ik wens u succes met de formatie en dank voor uw aandacht,

Hoogachtend,

Drs. A.A.M. Brok

Voorzitter Omgevingsberaad Waddengebied